

автора позволит описать лексический арсенал, присущий его идиолекту, что в свою очередь позволит идентификацию его текстов среди других.

Ключевые слова: сочетаемость, фразеологизм, фразеология, коллокация, корпус текстов, коллокат, нод.

Levchenko Olena, Lototska Natalya. Distinction Between Idiom and Collocation in the Modern Linguistics (Based on the R. Ivanychuk's Corpus Text). The article deals with the study of the concepts *idiom* and *collocation* in modern linguistics. The need for the differentiation of these concepts is due to the fact that some scientists equate these terms, others insist on the absence of an entire identity between them. The main purpose of the research is to describe and analyze the approaches to understanding *idiom* and *collocation* in linguistic studies. The paper includes a review of scientific works on the problem of connectivity, idiom and collocation. The study of the connectivity of lexical units should base on the corpus texts, because regularly regenerated syntagmatic structures play a significant role in the text construction. The article presents the definition of the above-cited terms in the linguistic dictionaries, scientific works of national and international scientists, the synthesis of determinations, the criteria of their distinction. It is concluded that idiom is a combination of two or more words, it is lexically stable, semantically integral and syntactically indivisible, reproducible and expressive construction; collocation is a word association, which is based on the probability of the appearance of certain combinations of lexical units with low semantic meaning in contrast with idiom. The combinatory ability of language units, collocability, is one of the linguistic laws. In corpus linguistics collocation is the word combination used in the text together more often, than used at random probability separately. Many modern authors and most of corpus linguists understand collocations as statistically determined set phrases. Idioms are characterized by expressive and metaphorical nature, meanwhile collocations due to their internal semantic structure are placed between idioms and free word combinations. The article presents examples of idioms and collocations on the basis of R. Ivanychuk's corpus texts. In consequence of the research it is noted that the author's vocabulary research based on the above-cited concepts will allow to describe the lexical arsenal of writer's idiolect and will make possible to identify his texts among others.

Key words: connectivity, phraseology, idiom, collocation, corpus texts, collocate, node.

УДК 811.111.81'42

Ірина Лесик, Олена Галапчук-Тарнавська

СПЕЦИФІКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ІРОНІЇ В СУЧАСНОМУ БРИТАНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ МЕДІА-ДИСКУРСІ

У статті досліджено процес іронізації в політичному дискурсі як прояв загальних установок постмодерністської самосвідомості. З'ясовано, що феномен іронії в політичному дискурсі є моделлю сучасного світосприйняття політичних реалій як семантично неоднозначних, інтертекстуальних, культурно зумовлених компонентів постмодерністської мультимедійної картини світу. Погляд на іронію як синтез ідеологічного процесу і лінгвістичного явища дав змогу описати специфіку механізму функціонування іронії в британському політичному медіа-дискурсі. Іронія може реалізовуватися лінгвістичними засобами всіх мовних рівнів за умови їх вживання в контекстах, які несуть смислово двозначність. Серед стилістичних засобів створення іронічного смислу в англійському політичному дискурсі переважно вживаються метафори, перифрази, парадокси, доведення до абсурду. Значущою рисою сучасного політичного дискурсу є іронія цитатного й алюзивного типів. Різного виду цитати, алюзії, ремінісценції, що є своєрідними «текстами в тексті», розширюють інтертекстуальну рамку політичної статті й функціонують як механізми реалізації іронії. У британському політичному медіа-дискурсі інтенсивність іронічної насмішки може бути різною: її ступінь коливається від легкої, дружньої та доброзичливої до злої, уїдливої, саркастичної. Ступінь насмішки залежить від емоційної насиченості критики, яку передає іронія.

Ключові слова: політичний дискурс, постмодерністська мультимедійна картина світу, іронія, іронічний смисл, стилістичні засоби.

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасній політичній комунікації помітна виразна тенденція до використання емоційної та експресивної мови. Ця тенденція зумовлена ключовим завданням учасників політичної комунікації, яка полягає не в простій передачі певного обсягу фактичної інформації, а в передачі власної моделі сприйняття політичних реалій і в здійсненні максимального впливу на свідомість адресата. З цього, своєю чергою, випливає особлива роль у сучасних політичних текстах іронії як засобу формування відповідного емоційного фону і ставлення до політичних фактів, явищ, подій та діячів.

Актуальність дослідження зумовлена вагомою роллю політичного дискурсу в сучасному соціокультурному просторі й недостатньою вивченістю функціонування іронії у сфері політичної комунікації.

Політичному дискурсу та його жанрам присвячено значну кількість робіт сучасних лінгвістів (А. Н. Баранов, В. З. Дем'янков, О. П. Єрмакова, Ю. Н. Караулов, В. І. Карасик, В. В. Петров, Ю. А. Сорокін, А. П. Чудінов, Т. ван Дейк, Р. Д. Льюїс, Д. М. Понтон).

Увагу вчених привертає не тільки традиційний інституціональний політичний дискурс, де авторами текстів є власне політичні діячі, а й мас-медійний політичний дискурс, який створюється випусками новин і аналітичними статтями журналістів [1]. Іронію як явище, що відіграє важливу роль у засобах масової інформації, було розглянуто в роботах Г. В. Яновської [7], S. Craig [9], E. Lutzker [11].

Іронічна інтерпретація політичної події, тобто її трансформація в медіа-подію, іронічну авторську модель дійсності, отриману в процесі журналістської діяльності, передбачає усвідомлення неоднозначності, діалектичності політичних процесів. Політична стаття, яка висвітлює події та факти в іронічній тональності, орієнтує читача на активне переосмислення політичних реалій, на відмову від політичного конформізму; з пасивного отримувача інформації читач перетворюється на активного інтерпретатора.

Мета статті – виявити закономірності функціонування іронії у британському політичному мас-медійному дискурсі й аналізі лінгвостилістичних засобів її актуалізації. Об'єктом дослідження є явища іронії у британському політичному медіа-дискурсі. Предмет вивчення – лінгвостилістичні засоби реалізації іронії як один зі способів впливу на масового адресата за допомогою вираження авторської оцінки.

Матеріалом дослідження слугували інформаційно-аналітичні статті британського політичного медіа-дискурсу, опубліковані в періодичних виданнях "The Observer" та "The Guardian".

Методи та методики дослідження. Мета та завдання роботи зумовили вибір основних методів дослідження, серед яких використовувалися: гіпотетико-дедуктивний метод, який визначив добір фактичного матеріалу; компонентний аналіз, здійснений для встановлення семантичного значення одиниць, які вживаються для вираження іронії; контекстуальний аналіз, спрямований на визначення іронічного змісту відповідно до конкретного контексту; імплікаційний аналіз використано для встановлення глибинної структури іронічного смислу; метод комунікативно-функціонального аналізу, за допомогою якого були виявлені функціональні особливості іронії в політичному медіа-дискурсі та досліджено вплив іронії на масового адресата; метод лінгвостилістичного аналізу, застосований для виявлення стилістичних засобів реалізації іронії.

Результати та дискусії. Інформаційно-аналітичні статті в англійському політичному медіа-дискурсі належать до інформативно-афективних і оцінних жанрів, спрямованих на встановлення у свідомості адресата певної системи цінностей і суджень. Типовою ознакою всіх інформаційно-аналітичних статей англійською мовою є обов'язкова критика опонента, яка може бути як відкрита, що виявляється в навмисному використанні авторами розмовної пейоративної лексики, покликаної знизити в очах адресата значущість тієї чи тієї політичної фігури та її дій, так і прихована, яка виражає оцінність не відкрито, а опосередковано. Одне з центральних місць в системі засобів прихованого вираження оцінки в англійському політичному медіа-дискурсі займає саме іронія. Іронія, апелюючи одночасно до емоцій і розуму людини, допомагає висловити негативне відношення там, де пряме заперечення або неприйняття недоречні, неприйнятні або зовсім заборонені. Іронія, так само як й інші види комічного, на думку М. М. Бахтина, створює ефект «карнавалізації» спілкування [2, с. 12], тобто автор і адресат іронічного висловлення ніби стають учасниками гри з дешифрування оцінного ставлення, що набагато цікавіше, ніж створення і сприйняття прямих оцінок. Саме тому іронія стає вкрай ефективним інструментом, що дає змогу висловити свій погляд зору на політичні події,

уникаючи при цьому зайвої категоричності та прямолінійності, а також здійснити вплив на свідомість адресата.

Варто зазначити, що ми розглядаємо іронію не просто як стилістичний засіб, а як складне і багатогранне дискурсивне явище, що відбиває критичне ставлення автора або мовця (включаючи широкий діапазон емоційних відтінків) до того чи того предмета або явища. Іронія є синтезом ідеологічного процесу і лінгвістичного явища, що функціонує в політичному дискурсі як механізм смислопородження й інтерпретації політичних реалій. Іронічна оцінка слугує подоланню політичних кліше і масок та маніпулюванню суспільною думкою. Іронія виконує функцію, яка відповідає комунікативній інтенції мовця, є відбиттям менталітету народу і має етнокультурні особливості [4].

Процеси, що є характерними для сучасного медіа-простору, такі як авторизація політичного дискурсу, позбавлення від стереотипних кліше газетно-публіцистичного стилю, посилення ігрового начала й модусу художності тексту, активізація іронії, тенденція до розширення кордонів політичного тексту, установка на інтертекстуальність і діалог є реалізацією постмодерністської культурологічної свідомості з її орієнтацією на релятивізм, гру, плюралізм, полістилістику форм, толерантність. Концепт іронії в політичному дискурсі є моделлю сучасного світосприйняття політичних реалій як семантично неоднозначних, інтертекстуальних, культурно-зумовлених компонентів постмодерністської мультимедійної картини світу [3]. З огляду на це, текст політичної статті, у якому присутня іронічна інтерпретація, сприймається як маркований, вписаний у сучасний соціокультурний контекст із його іронічним баченням дійсності. Функціональне призначення іронії в англomовному політичному дискурсі полягає в переосмисленні ідеалів і цінностей постмодерної Європи, у спростуванні всього відмерлого і формалізованого, у виявленні суперечностей, пошуку альтернативних смислів. «Постмодерна Європа виросла з іронії й висміювання, цілеспрямованого доведення до абсурду всіх цінностей цього світу, вона дихає висміюванням всього і всіх, зведенням до рівня смішного, кумедного, потішного всього святого, що тільки є у людини в житті» [6, с. 413].

Проведене дослідження іронії в британському політичному медіа-дискурсі підтверджує, що іронічність є його типовою ознакою і може реалізовуватися на всіх мовних рівнях, включаючи рівень тексту і гіпертексту. Тенденція до іронізації політичного дискурсу простежується також в збільшенні числа заголовків з іронічним змістом. А. Белл стверджує, що заголовки дорівнюють самим текстам [8], вони мають більший вплив, ніж самі статті, через їхні формальні та мовні особливості [10].

Іронічний смисл одних заголовків легко вхоплюється читачами без детального ознайомлення зі змістом матеріалу самої статті, підтекст деяких інших розкривається лише після прочитання і ретельного осмислення всього тексту. Розглянемо приклад вживання іронічного заголовка до статті, розміщеної на шпальтах британської газети "The Observer": ***Getting at the truth can be dangerous to your health*** [18]. Іронія є очевидною, зрозумілою без ознайомлення з текстом статті. Невідповідність або конфлікт між окремими частинами заголовка, що є результатом зіставлення слів, які несуть суперечливу інформацію або суперечливе емоційне навантаження, сприяють виявленню іронії. Водночас, іронічний заголовок кодує глибший зміст тексту: журналісти, які проводять розслідування і намагаються викрити злочини й корупцію у владі під загрозою фізичного насильства чи розправи. Використання іронії в заголовках дає змогу привернути увагу читачів до проблеми, яку автор порушує у статті в емоційніший спосіб. Парадоксальність іронії, яка є її іманентною ознакою, інтригує, заманує читача.

Іронія здатна проникати в усі види тропів, утворюючи іронічну метафору, іронічну метонімію, гіперболу, літоту, порівняння [5, с. 75]. Її частотність, вибір іронічного механізму й мовних засобів вираження визначається не тільки політичним жанром, а й соціальним статусом мовців, їх культурним рівнем і національним колоритом.

Метафори відіграють суттєву роль при актуалізації іронії, оскільки привносять образні асоціації, збагачують її смисловий аспект. Поширення іронічної метафори в політичному медіа-дискурсі пов'язане із загальною метафоризацією людської свідомості. Іронічні метафори слугують для передачі прихованої насмішки, критики, виражають емоційно-негативне ставлення до об'єкта іронії. Вони досить часто використовуються для негативної характеристики політичних діячів, привертають увагу аудиторії до негативних якостей політиків. Наприклад,

The defence secretary's brain has gone absent without leave. Gavin Williamson said in a speech today that he intends to send his new aircraft carrier, the HMS Queen Elizabeth, round the world to frighten China [17].

Нещадна іронія (*The defence secretary's brain has gone absent without leave*) адресована міністру оборони Великобританії Гевіну Вільямсону, який заявив, що Британія має намір запустити новий авіаносець по всьому світу для того, щоб налякати Китай. Яскравий та надзвичайно емоційний метафоричний образ підсилює прагматичну функцію іронії – глузування з недалекоглядності міністра, з його нездатності бачити очевидного, передбачати події й наслідки.

Іронічні метафори можна схарактеризувати як агресивні, вони є формою вираження вербальної агресії в політичній комунікації, що засвідчує і такий приклад:

In this golden age of political arrogance, David Cameron is king [12].

Іронічне ставлення автора до колишнього прем'єр-міністра Девіда Камерона виражається в несхваленні таких його рис, як самовпевненість, пихатість, примхливість. Іронія в поєднанні з метафорою набуває більшої експресивності й переконливості, емоційно впливає на свідомість адресата.

Поширеним засобом реалізації іронії в політичному медіа-дискурсі є перифрази, які слугують вираженню глузливо-критичного ставлення до позначуваного об'єкта. Всі подібні перифрази використовуються в ЗМІ для маніпулятивного впливу на свідомість людей. Найчастіше вербальний вплив, що здійснюється за допомогою політичних іронічних перифраз, відбувається у формі прихованої мовної агресії.

A sufficiently unhinged occupant of No 10 could ignore the instruction and keep rolling towards the edge [13].

Вдаючись до перифрази, автор висловлює своє негативне, зневажливе ставлення до Терези Мей – прем'єр-міністра Великобританії.

Для передачі іронічного смислу часто використовується логіко-смисловий засіб парадоксу. Іронічні парадокси показують абсурдність певних сторін політичного життя. Розглянемо приклад іронічного парадокса:

It is a strange kind of compromise plan that offers no compromise [14].

Означений вище іронічний парадокс ґрунтується на осмисленні абсурдного суперечливого висловлення, яке не узгоджується із загальноновизнаною думкою про те, що компромісний план має пропонувати компроміс. Парадоксальне протиставлення формує іронічний смисл – висміювання плану консервативної партії щодо виходу Великобританії з Європейського Союзу.

Інший приклад демонструє засіб доведення до абсурду, який заснований на контрасті між створюваним образом і контекстом для його функціонування:

At this point the UK government wastes months arguing over whether it is better to use a jet pack or a magic feather to fly over a rainbow [15].

Безглузде, невідповідне природі речей використання одиниць мови чи гра з ними призводить до появи іронії та глузування з дій уряду, який зволікає з прийняттям рішення щодо остаточного врегулювання питання Брекзиту.

Іронія цитатного й алюзивного типу є істотною характеристикою сучасного політичного медіа-дискурсу. Різного виду цитати, алюзії, ремінісценції функціонують як механізм реалізації іронії, що надає політичній аналітичній статті більшої оригінальності та креативності, посилює виразність висловлених думок, апелює до фонових знань не лише про актуальні політичні події та політичні фігури, а загалом до знань прецедентних текстів. Включення «чужого слова» є

несумісним відносно структури нового тексту в результаті чого й виникає іронія. Іронічний підтекст породжується на основі контрасту чи невідповідності між експліцитними фрагментами тексту й імпліцитно пов'язаними з ними асоціаціями.

In its most radical conception, Brexit is a war of independence. Jean-Claude Juncker is George III. Who, then are our Franklins, Washingtons, Hamiltons? [16].

Актуалізація іронічного смислу здійснюється за допомогою алюзії – відсилання до відомої історичної події, якою є війна за незалежність у Сполучених Штатах Америки, та власних імен, які є учасниками війни за незалежність. Порівняння Брекзиту у Великобританії з війною за незалежність в Америці парадоксальна, спрямована на глузування, оскільки автор у своїй статті не схвалює Брекзит, вважаючи його божевільям, та критикує політиків, які його пропагують (*They like to think they're revolutionaries, but Brexiteers lack the necessary intellect, ideas and vision*). Риторичне іронічне запитання *Who, then are our Franklins, Washingtons, Hamiltons?* натякає на те, що немає гідних політиків, таких, якими були національні герої американської революції. Асоціація президента Європейської комісії Жан-Клода Юнкера з Георгом III – королем Великої Британії (*Jean-Claude Juncker is George III*), також викликає приховану насмішку через несумісність політики репресій короля монархії щодо американських колоністів та політики голови демократичної інституції щодо прихильників Брекзиту.

Найпоширенішою фразою в контексті виходу Великобританії з ЄС стала цитата з промови прем'єр-міністра Терези Мей 2016 року “Brexit means Brexit”. Ця лаконічна фраза вирізняється категоричністю та непохитністю прем'єр-міністра щодо рішення про Брекзит й однозначно виражає ставлення глави уряду до підсумків референдуму. Водночас при буквальному прочитанні не зрозуміло ні значення зазначеної фрази, ні вагомість самого процесу, що дає підстави противникам Брекзиту апелювати до неї, включаючи в контекст з іронічним звучанням.

So far we've had the government saying “Brexit means Brexit”, which is as clear as mud. Mrs May is kicking this as far down the road as she can [19].

Розміщення цитати в несподіваному, невластивому їй контекстуальному оточенні призводить до появи іронії. Відбувається актуалізація попереднього асоціативного досвіду адресата та створюється двоплановість сприймання, співвіднесеність одного тексту з іншим, цитованим. Іронія виникає через контрастність контекстів, які співвідносяться.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Політична стаття за допомогою іронії сприймається як особливим чином маркований текст, що належить семіотичному простору сучасної постмодерної культурної парадигми. У цьому сенсі іронія в політичному дискурсі функціонує як маркер актуальності медіа-тексту для сучасної свідомості, як феномен, який привносить в текст багаторівневі смисли й асоціації.

Засоби використання іронії різноманітні. Автори широко застосовують різні способи передачі своєї думки через іронію, вдаючись до безлічі стилістичних засобів (метафора, перифраза, парадокс, доведення до абсурду алюзія, цитата тощо), використовуючи весь спектр іронічної оцінки від насмішки, глузування до сарказму. Іронія дає змогу підсилити рівень емоційного впливу на масового адресата, висунути подачу інформації на вищий рівень, поєднуючи основні етапи комунікаційного процесу з вираженням авторського бачення і світосприйняття політичних реалій.

Зважаючи на постійні зміни, що відбуваються в усіх сферах життя, перспективним є вивчення функціонування іронії в інших жанрах політичного дискурсу. Доцільним також убачається контрастивне вивчення іронії в політичному дискурсі в англійській, українській та інших мовах.

References

1. Antonova, Tatyana. 2014. “Metaforicheskaya interpretatsiya uchastnikov sotsialnogo konflikta v mediadiskurse”. *Politicheskaya lingvistika* 1 (47):131–135.
2. Bahtin, Mihail. 1990. *Tvorchestvo Fransua Rable i narodnaya kultura rednevekovaya i Renessansa*. Moskva: Hudozhestvennaya literatura.
3. Veselova, Natalya. 2003. “Ironiya v politicheskom diskurse”. PhD diss., Nizhniy Novgorod.

4. Gornostaeva, Anna. 2013. *Ironiya kak komponent angliyskogo stilya kommunikatsii*. Moskva: Maska.
5. Ermakova, Olga. 2014. "Yavlyaetsya li ironiya rechevym zhanrom? (Esche raz o nekotorykh osobennostyakh ironii)". *Zhurny rechi* 1–2 (9–10):74 – 80.
6. Maltseva, Olha. 2018. "Modusy smikhu v sotsiokulturnii dynamitsi". PhD diss., Dnipro.
7. Yanovska, Halyna. 2006. "Freimova reprezentatsiia ironii v presi (na materialakh ukrainskoi, rosiiskoi, polskoi ta anhlomovnoi presy)". PhD diss., Donetsk.
8. Bell, Allan. 1991. *The Language of News Media*. Oxford: Blackwell.
9. Craig, Stewart. 2013. "Strategies of Verbal Irony in Visual Satire: Reading The New Yorker's "Politics of Fear" Cover". *Humor: International Journal of Humor Research* 26(2):197–217.
10. Develotte, Christine and Rechniewski, Elizabeth. 2001. "Discourse Analysis of Newspaper Headlines: A Methodological Framework for Research into National Representations". *The Web Journal of French Media Studies* 4(1). [Electronic resource] Access mode: <http://wjfms.ncl.ac.uk/enframes.htm>
11. Lutzker, E. 1999. "Violence and the Sublime in Mass Media". *New York Studies in Media and Philosophy* 4. [Electronic resource] Access mode: http://www.egs.edu/mediaphi/pdfs/emily_violence_sublime.pdf
12. Behr, Rafael. April 19, 2018. "In This Golden Age of Political Arrogance, David Cameron Is King." *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/apr/19/political-arrogance-david-cameron-brexit>
13. Behr, Rafael. December 10, 2018. "A No-deal Brexit Would Be the Deranged Action of a Rogue State". *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/dec/10/no-deal-brexit-theresa-may>
14. Behr, Rafael. January 29, 2019. "Thinks She's Won. But the Reality of Brexit Will Soon Hit Her Again". *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jan/29/may-brexit-brady-amendment>
15. Behr, Rafael. December 14, 2018. "Westminster Has Known the Options Since 2016. Which Brexit Does It Want?" *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/dec/14/westminster-2016-brexit-british-politics>
16. Behr, Rafael. December 31, 2018. "Don't Expect Brexit to Give Us a British Alexander Hamilton?" *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/dec/31/brexit-british-alexander-hamilton-revolutionaries>
17. Jenkins, Simon. February 11, 2019. "British 'Lethality'? Gavin Williamson's Brain Has Gone Absent Without Leave." *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/feb/11/gavin-williamson-defence-policy-uk>
18. Leir, Ron. April 18, 2018. "Getting at the truth can be dangerous to your health." *The Observer*. Access mode: <http://www.theobserver.com/?s=Getting+at+the+truth+can+be+dangerous+to+your+health>
19. Moore, Suzanne. September 25, 2016. "City Figures Hit Out at May over Lack of Clarity on Brexit Strategy." *The Guardian*. Access mode: <https://www.theguardian.com/politics/2016/sep/25/city-figures-hit-out-theresa-may-over-lack-of-clarity-on-brexit-strategy#comments>

Лесик Ирина, Галапчук-Тарнавская Елена. Специфика репрезентации иронии в современном британском политическом медиа-дискурсе. В статье исследуется процесс иронизирования в политическом дискурсе как проявление общих установок постмодернистского самосознания. Выяснено, что феномен иронии в политическом дискурсе является моделью современного мировосприятия политических реалий как семантически неоднозначных, интертекстуальных, культурно-обусловленных компонентов постмодернистской мультимедийной картины мира. Взгляд на иронию как синтез идеологического процесса и лингвистического явления позволил описать специфику механизма функционирования иронии в британском политическом медиа-дискурсе. Ирония может реализовываться лингвистическими средствами всех языковых уровней при условии их употребления в контекстах, которые несут смысловую двусмысленность. Среди стилистических приемов создания иронического смысла в англоязычном политическом дискурсе преимущественно используются метафоры, перифразы, парадоксы, доведение до абсурда. Значимой чертой современного политического дискурса является ирония цитатного и аллюзивного типов. Различного вида цитаты, аллюзии, реминисценции, которые являются своеобразными "текстами в тексте", расширяют интертекстуальную рамку политической статьи и функционируют как механизмы реализации иронии. В британском политическом медиа-дискурсе интенсивность иронической насмешки может быть разной: ее степень колеблется от легкой, дружественной и доброжелательной до злой, язвительной, саркастической. Степень насмешки зависит от эмоциональной насыщенности критики, которую передает ирония.

Ключевые слова: политический дискурс, постмодернистская мультимедийная картина мира, ирония, ироничный смысл, стилистические средства.

Lesyk Iryna, Halapchuk-Tarnavska Olena. The Specifics of the Representation of Irony in Modern British Political Media Discourse. The article explores irony in political discourse as a manifestation of the general attitudes of postmodern self-consciousness. It has been found that the phenomenon of irony in political discourse is a model of the modern world-view of political realities as semantically ambiguous, intertextual, culturally-conditioned components of the postmodern multimedia picture of the world. The approach to irony as a synthesis of the ideological process and a linguistic

phenomenon made it possible to describe the mechanism of the functioning of irony in the British political media discourse. Irony can be realized by means of all linguistic levels, provided they are used in contexts that have a semantic ambiguity. The stylistic devices of creating ironic sense in the British political media discourse are mainly metaphors, paraphrases, paradoxes, bringing to the point of absurdity. A significant feature of modern political discourse is the irony of the allusion and quotation types. Different quotations, allusions, reminiscences, which are peculiar "texts in the text", expand the intertextual framework of a political article and function as mechanisms for the realization of irony. In the British political media discourse the intensity of ironic mock can be different: its degree varies from mild, friendly and benevolent to evil, caustic, sarcastic. The degree of ridicule depends on the emotional intensity of the criticism that the irony conveys.

Key words: political discourse, postmodern multimedia picture of the world, irony, ironic sense, stylistic devices.

УДК 81'33:811.161.2

Тетяна Лісна

РОЛЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ КОРПУСІВ У СТВОРЕННІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

У статті окреслено проблематику розвитку та дослідження викладання дисципліни українська мова як іноземна. При цьому наголошено, що методика викладання української мови як іноземної на цьому етапі є мало дослідженою галуззю. Оволодіння іноземцями українською мовою сьогодні стає більш актуальним, що пов'язують з інтеграцією України до світової спільноти і змінами суспільної свідомості. Мета представленого наукового дослідження – проаналізувати досвід, набутий у сфері добору навчальних матеріалів для викладання української мови як іноземної. Об'єктом наукової розвідки є проблема вибору ефективних методів навчання та інноваційних підходів до формування матеріалів для викладання української мови як іноземної. Методика викладання української мови як наука досліджує процес навчання української мови, розкриває закономірності засвоєння різних сторін мови, визначає й мотивує засоби передачі знань студентам, прагне віднайти шляхи найбільш результативного навчання. У представленій праці викладено коротку історію розвитку наукових досліджень в окресленій галузі. Особливо наголошено на значенні правильного добору посібників та підручників, матеріали яких максимально забезпечили б досягнення мети навчального процесу курсу українська мова як іноземна. Надзвичайно важливим є розуміння взаємопов'язаності мови й певних виявів національної культури (деталі поведінки, етикет, жести, дотримання відомих обрядів, звичаїв), що засвідчують належність людини до відповідного етносу. Зазначено, що для досягнення цієї мети доцільним є скористатись даними лінгвістичних корпусів української мови. Використання для формування матеріалів із курсу українська мова як іноземна даних лінгвістичних корпусів та частотних словників української мови є на сьогодні ще мало дослідженим напрямом лінгвістики. Корпусний підхід дає можливість найбільш ефективно розглядати мінливість мовної системи в аспекті соціальних, історичних і географічних варіацій. Відзначено, що з огляду на вказані вище аспекти продовження досліджень щодо використання матеріалів корпусів української мови в створенні навчальних матеріалів курсу української мови як іноземної є на сьогодні актуальним завданням у галузі лінгвістичних наукових розробок.

Ключові слова: українська мова як іноземна, корпусна лінгвістика, навчальні матеріали, методика навчання мови, текст.

Постановка наукової проблеми та її значення. Динамічна зміна становища України в геополітичному просторі Європи та курс на європейську інтеграцію української держави, а також інтерес до розвитку економіки України з боку потужних інвестиційних компаній зумовив істотне зростання у Європі попиту на фахівців зі знанням української мови. Оволодіння іноземцями українською мовою сьогодні стає більш актуальним, що пов'язують з інтеграцією України до світової спільноти і змінами суспільної свідомості. Сьогодні Україна все ширше відкриває простори для іноземних громадян для пізнання і вивчення ними її культури, історії, літератури і мови.

Актуальність цього дослідження зумовлена тим, що методика викладання української мови як іноземної є порівняно новою, мало дослідженою галуззю. Так само недостатньо дослідженою темою є можливість використання корпусів української мови для укладання матеріалів викладання української мови як іноземної.